

Nr 795

Av herrar Nilsson i Tvärålund och Eriksson i Bäckmora, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Särskilda stödåtgärder i glesbygder.

Den under 1969 tillsatta parlamentariska glesbygdsutredningen har vi hälsat med stor tillfredsställelse, även om de direktiv, som tillställts den, enligt vår bedömning är alltför snäva i fråga om möjligheter till initiativ på områden, som tangerar t. ex. lokaliserings-, trafik- och jordbrukspolitiken. Det är en väsentlig politisk fråga hur man skall kunna skapa tillräckligt underlag för samhälls- och näringsliv och därmed bebyggelse i de mera utpräglade glesbygdsområdena i vårt land. I första hand gäller det Norrlands inland men i ökande utsträckning även andra glesbygder. Vi har under en följd av år rest kravet, att dessa frågor måste prövas av en parlamentarisk utredning.

Ett särskilt glesbygdsstöd finns sedan 1968. Det avser främst en vidgad hemhjälp och annan social service, åtgärder för s. k. hemarbete och en viss transportförsörjning, som skall garantera förbindelser med livsmedelsbutik eller centralort. De statliga anslagen till dessa verksamheter har under två budgetår varit cirka 10 miljoner kronor per år.

Det s. k. hemarbetet, som vi diskuterar särskilt i denna motion, är en försöksverksamhet, i huvudsak inriktad på att stimulera hemslöjd i olika former och att få till stånd legoarbeten för industriföretag. Verksamheten, som organiseras av företagarföreningarna i samarbete med länsarbetsnämnderna, resulterade enligt redovisningen i årets statsverksproposition i cirka 580 nya arbetstillfällen (hel- eller deltid) under första budgetåret 1968/69. Innevarande budgetår beräknas den ge totalt närmare 1 000 arbetstillfällen. Anslaget till denna verksamhet, som utgår under inrikesdepartementets huvudtitel, har varit 5 miljoner kronor årligen. Samma anslag har upptagits i årets statsverksproposition för 1970/71.

För en långsiktig lösning av glesbygdsproblemen har vi givetvis att avvakta glesbygdsutredningens förslag. Det är sålunda angeläget, att utredningsarbetet bedrivs skyndsamt. I avvaktan på detta förslag är det naturligtvis väsentligt att ta till vara möjligheterna att förbättra nuvarande glesbygdsstöd. Detta måste särskilt gälla i fråga om hemarbetet, dels emedan detsamma obestriddligen redan givit gott resultat, dels därför att enighet torde föreligga om att det bör ingå även i en mera permanent glesbygdspolitik.

Från nuvarande grunder kan man tänka sig en utbyggnad i fråga om såväl hemslöjdsarbeten som legoarbeten, kanske särskilt i fråga om de sistnämnda.

En försöksverksamhet, som pågått endast ett par år, bör rimligtvis inte utvidgas på många sektorer. På ett område anser vi dock att det är anledning att utvidga det s. k. hemarbetet, nämligen när det gäller natur- och miljövården med särskild inriktning på kulturlandskapet.

I glesbygderna och kanske särskilt i Norrlands inland är det viktigt att bevara ett öppet kulturlandskap. Natur- och miljövården ställs inför ökade problem genom jordbruksnedläggningen, som är särskilt omfattande i sådana områden. Naturligtvis måste natur- och miljövården vara nära samordnade med jordbrukspolitiken. Därutöver bör natur- och miljövårdsarbeten självfallet vara lämpliga objekt för beredskapsarbeten, vilket under senare år också beaktats.

Men det finns skäl som talar för att natur- och miljövårdsarbetena måste vara ett intresseområde, som sammanfaller med det s. k. hemarbetet. Sådana arbeten torde i stort sett uppfylla de krav, som för hemarbetets vidkommande uppställdes i 1968/69 års statsverksproposition. De har, såsom framhållits, en avgörande betydelse för de glesbygdsområden, som det här är fråga om. I första hand gäller det att bevara det öppna kulturlandskapet. Detta är naturligtvis en nödvändighet för näringsliv och samhällsliv i bygden — men också för den turism och det friluftsliv, som just dessa glesbygder är såväl särskilt lämpade för som beroende av.

Vår bedömning är sålunda, att i den hemarbetsverksamhet, som försöksvis främjas genom anslaget till särskilda stödåtgärder i glesbygder, bör innefattas även natur- och miljövårdsarbeten. Detta förslag föranleder enligt vår bedömning, att anslaget på ifrågakvarande punkt bör höjas med 3 miljoner kronor till 8 miljoner kronor.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen för 1970/71 under inrikesdepartementets huvudtitel, punkten C 3, måtte

1. medge att som objekt för s. k. hemarbeten skall räknas även natur- och miljövårdsarbeten i enlighet med vad i motionen har anförts;

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av härför erforderliga tillämpningsföreskrifter; samt

3. till *Särskilda stödåtgärder i glesbygder* för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

Stockholm den 28 januari 1970

Jan-Ivan Nilsson (cp)

i Tvärålund

John Eriksson (cp)

i Bäckmora